

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBĖS ĮMONIŲ ĮSTATYMO NR. I-722 4, 7, 10 IR 11
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIII P-3691 (TAP-21-753(4)) (TAIS
NR. 21-24540(5))**

2022-01-10 Nr. NV-69

Vilnius

Rengėjas: Ekonomikos ir inovacijų ministerija.

Tikslas: pateikti Seimui išvadą dėl Seimo nario S. Gentvilo inicijuoto Valstybės ir savivaldybių įmonių įstatymo pakeitimo projekto, kuriuo, siekiant praplėsti įmonės valdybos funkcijas pagal akcinių bendrovių valdysenos principus, be kita ko, siūloma:

- atsisakyti nuostatos, kad įmonės savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija tvirtina įmonės veiklos strategiją, perduodant strategijos tvirtinimo funkciją įmonės valdybai;
- nustatyti, kad įmonės vadovas negali būti valdybos pirmininku;
- numatyti, kad valdyba: nustato pareigybes, į kurias darbuotojai priimami konkurso tvarka, priima sprendimus dėl įmonės filialų steigimo jų nuostatų bei valdymo organų, renka ir atšaukia bendrovės vadovą, nustato jo atlyginimą, kitas darbo sutarties sąlygas.

Esama situacija: galiojančiame Įstatyme nustatyta: įmonės savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija tvirtina įmonės veiklos strategiją; įmonės vadovas gali būti valdybos nariu. Valdybai vadovauja valdybos pirmininkas, kurį iš savo narių renka valdyba; įmonės savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija renka ir atšaukia įmonės vadovą, nustato jo atlyginimą, kitas darbo sutarties sąlygas, tvirtina pareiginius nuostatus.

Esmė: pasiūlyti Seimui nesvarstyti Įstatymo projekto dėl šių priežasčių:

- Vyriausybė 2021 m. lapkričio 10 d. pasitarime priėmė sprendimus dėl šiuo metu veikiančių valstybės įmonių pertvarkymo į kitų teisinių formų juridinius asmenis ar likvidavimo, taip pat sprendimą atsisakyti valstybės įmonės teisinės formos. Vyriausybė numato 2022 metais pateikti Seimui Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo ir kitų įstatymų projektus, kuriais nuo 2024 m. gruodžio 1 d. būtų panaikintas įmonių, turinčių valstybės įmonės teisinę formą, teisinis reguliavimas, numačius juose išimtis dėl valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės teisinio reguliavimo;
- 2018 m. gegužės 17 d. priimtame Vietos savivaldos įstatymo pakeitime suformuluotas pasiūlymas savivaldybėms apsvarstyti galimybes savivaldybės įmones, veikiančias pagal Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymą, pertvarkyti į kitų teisinių formų juridinius asmenis, prioritetą teikiant pertvarkymui į įmones, veikiančias pagal Akcinių bendrovių įstatymą. Pažymėtina, kad jau dabar daugiau kaip 2/3 savivaldybių neturi įmonių, kurių teisinė forma būtų savivaldybės įmonė;
- EBPO rekomendavo peržiūrėti valstybės valdomų įmonių teisines formas ir kaip šios rekomendacijos prioritetinę sritį nurodė didesnę perėjimą prie akcinių bendrovių ir uždarytų akcinių bendrovių teisinių formų. Todėl Vyriausybės atliekama valstybės įmonių pertvarka ir sprendimas atsisakyti valstybės įmonės teisinės formos yra tinkamesnės priemonės EBPO rekomendacijoms įgyvendinti nei Įstatymo projekte siūlomi pakeitimai.

Derinimas: pirminis išvados projektas derintas su Finansų, Socialinės apsaugos ir darbo, Teisingumo ministerijomis, Lietuvos savivaldybių asociacija. Finansų ministerija derino be pastabų. Į Teisingumo ministerijos pastabas ir pasiūlymus atsižvelgta. Kitos institucijos pastabų per nustatytą terminą nepateikė. Klausimas buvo įtrauktas į 2021 m. birželio 22 d. tarpinstitucinio pasitarimo darbotvarkę, tačiau Ekonomikos ir inovacijų ministerijos prašymu šio klausimo svarstymas buvo atidėtas. Po

klausimo aptarimo 2022 m. sausio 4 d. tarpinstituciniame pasitarime, teikiamas patikslintas Išvados projektas, kurį Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė derino be pastabų.

Atitiktis Vyriausybės programai: tiesiogiai Vyriausybės programos nuostatos neįgyvendinamos.

Dalykinio vertinimo išvada: siūlytina klausimą svarstyti Vyriausybės posėdžio A dalyje.

Patarėjas

Saulius Gaigalas

Saulius Gaigalas, tel. +37070663789, el. p. saulius.gaigalas@lrv.lt